

بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان به پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیاتی (مورد مطالعه: دانشگاه آزاد ایلام)

روح الله کرمی پور^{۱*}، صید مهدی ویسه^۲

^۱ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد ایلام

^۲ استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه ایلام

چکیده

مالیات یکی از مهمترین منابع درآمدی دولت ها است و نقش مهمی در کاهش اتکاء دولت ها به درآمدهای نفتی دارد. در این میان بررسی نگرش و دیدگاه مردم نسبت به تبعیت از قوانین مالیاتی حائز اهمیت است. مطالعه حاضر با هدف بررسی تمایل دانشجویان به پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیاتی (مورد مطالعه: دانشگاه آزاد ایلام) و به روش توصیفی-تحلیلی صورت گرفته است. جامعه آماری تحقیق کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام می باشد که از این میان تعداد ۳۸۴ نفر با استفاده از فرمول کوکران تعیین و سپس پرسشنامه محقق ساخته در میان افراد نمونه توزیع شد. پایایی و روایی پرسشنامه مذکور با نظر استاد راهنما و کارشناسان امر تعیین شد به طوری ضریب آلفای کرونباخ برای گویه های پرسشنامه بالاتراز ۷۰ درصد بدست آمد. داده های حاصل از پرسشنامه با استفاده از نرم افزار SPSS مورد آنالیز قرار گرفت. نتایج نشان داد که ارتباط معناداری بین ابعاد وضعیت معیشت، محیط فرهنگی دانشگاه، دیدگاه مثبت همکلاسی و فرهنگ خانوادگی دانشجویان یا نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: نگرش پرداخت مالیات، تبعیت از قوانین مالیاتی، دانشگاه آزاد ایلام

۱- مقدمه

مالیات قسمتی از درآمد یا دارایی افراد است که به موجب قوانین و به منظور پرداخت مخارج عمومی، اجرای سیاست های مالی و حفظ منابع اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور، به وسیله اهرمهای اداری و اجرایی دولت وصول می شود (شکیبایی و همکاران، ۱۳۹۴). دریافتی های مالیاتی به عنوان یکی از سالم ترین و پایدارترین درآمدها در جهت تامین هزینه های جاری دولت محسوب می گردد؛ بنابراین هر یک از آحاد مردم جامعه از طریق پرداخت مالیات در تامین مخارج عمومی کشور سهیم می باشند (محمدی، ۱۳۹۱). از نقطه نظر اقتصادی، تبعیت از قوانین مالیاتی تنها می تواند با استفاده از یک سیستم اجباری مبتنی جریمه و ممیزی به عنوان ابزار اجباری به دست آید. با این حال، مطالعات صورت گرفته نشان می دهد که اعمال جریمه اثرات متناقض در پرداخت مالیات به بار خواهد آورد و نشان می دهد که این راهکار برای تبعیت از قوانین مالیاتی کافی نیست (ساوویا^۱، ۲۰۱۲). در سال های گذشته تحقیقات مختلفی در مورد عوامل موثر بر تبعیت از قوانین مالیاتی صورت گرفته است که برآیند نتایج حاصل از آنها حاکی از این است که عوامل مختلفی می تواند در این قضیه تاثیر گذار باشند. از جمله این فاکتورها می توان به عوامل فردی، عوامل اقتصادی و عوامل اجتماعی اشاره کرد (زارری و لوبیان^۲، ۲۰۱۱ و آلم^۳، ۲۰۱۲). محلاتی و کارزانی (۱۳۹۴)، در مطالعه ای به بررسی تمایل به پرداخت مالیات شهروندان مشهدی پرداختند. یافته های به دست آمده در تحقیق نشان داد تقریباً ۴۳ درصد مردم تمایل به پرداخت مالیات دارند. همچنین با افزایش نرخ مالیات میزان تمایل به پرداخت کاهش می یابد. یافته های پژوهش مرادی و همکاران (۱۳۹۲) نشان داد که فقدان الزامات قانونی یا الزامات قانونی کم و نبود عدالت در سیستم مالیاتی اثر مثبتی بر فرار از پرداخت مالیات دارند. همچنین اعتماد به دولت فرار مالیاتی را کاهش می دهد. ژانگ^۴ و همکاران (۲۰۱۵)، در تحقیق خود نشان دادند که انطباق مالیات به طور گسترده ای در تمامی مناطق صنعتی پیشرفته متفاوت است. نتایج بررسی ها نشان داد که شهروندان ایتالیایی در مقایسه با شهروندان انگلیسی تمایل بیشتری برای پرداخت مالیات داشتند. بریزی^۵ و همکاران (۲۰۱۵)، نشان دادند که بین جهت گیری های اجتماعی و پرداخت مالیات روابط معناداری وجود دارد.

اخذ مالیات با میزان توسعه یافتگی کشورها ارتباط دارد. در کشورهای ثروتمند و توسعه یافته مالیات به طور گسترده به عنوان یک ابزار کارآمد و عادلانه جهت افزایش درآمد مورد توجه قرار گرفته است در حالی که در کشورهای در حال توسعه این درآمد بالقوه تا حد زیادی دست نخورده باقی مانده است. (نورگارد^۶، 2013). هر دولتی برای اداره جامعه و اجرای برنامه های خود نیازمند منابع و امکانات مالی است تا بتواند وظایفی را که از جانب مردم به عهده گرفته است به نحو مطلوبی انجام دهد. بر این اساس مالیات از جمله منابع حائز اهمیت درآمدهای دولت می باشد که علاوه بر ویژگی درآمدی، مهم ترین ابزار اعمال سیاست مالی دولت است و نقش مهمی در دستیابی به اهداف اقتصادی مانند عدالت اجتماعی، بهبود توزیع درآمد، تخصیص منابع و ثبات اقتصادی ایفا میکند (شکیبایی و همکاران، ۱۳۹۴).

قوانین مالیاتی باید به گونه ای تنظیم شوند که از یک سو شهروندان در برابر اقتدارات دولتی حمایت گیرند و از سوی دیگر با توجه به ضرورت مالیات برای دولت باید ساز و کارهایی اندیشیده شود که دولت قادر باشد هزینه های خود را از این طریق تامین نماید. از این جهت است که توجه به اصول زمانی و مکانی حاکم بر اجرای قوانین مالیاتی اهمیت دو چندان می یابد. لیکن اگر فرهنگ پرداخت مالیات در جامعه نهادینه شود بسیاری از مشکلات برطرف خواهد شد. عدم پرداخت مالیات ممکن است روی کل فعالیت های اقتصادی و توانایی دولت در اقتصاد و بکارگیری سیاست های کلان اثر داشته باشد و اثرات عدم پرداخت

¹ - Savoia

² -Lubian & Zarri

³ - Alm

⁴ - Zhang

⁵ Brizi

⁶ - Norregaard

مالیات در همین جا خاتمه نمی‌یابد بلکه روی چگونگی تخصیص منابع و توزیع درآمد اثر می‌گذارد (دادگر کرم‌جاتی، ۱۳۷۸). بعلاوه عدم پرداخت مالیات زمینه نارضایتی عمومی، اشاعه فرهنگ بی‌اعتمادی، توسعه و تعقیب و گریز، واسطه کاری در هریک از مراحل تشخیص و حل و فصل اختلافات مالیاتی و تبانی و سو استفاده از حقوق عمومی را نیز فراهم می‌سازد.

از آنجا که در کشور ایران در پی افزایش سهم درآمدهای دولت از محل مالیات‌های اخذ شده می‌باشد. با توجه به تجربه موفق اکثر کشورهای مجری مالیات بر ارزش افزوده اقدام به استقرار آن در کشور نمود. در این میان با توجه به ناکارآمدی سیاست‌های مالی کشور ایران با پیاده‌سازی مالیات بر ارزش افزوده در پی اصلاح آن بر آمد. ولیکن با توجه به محدوده زمانی کوتاه بین اعلام و اجرای آن در شرایط اقتصادی نامناسب و بدون آشنا سازی کافی مردم با فرهنگ سازی بین مودیان، مشکلات زیادی ایجاد نموده است. از آنجا که اصول مربوط به قوانین مالیات در کشور ما چندان مورد توجه قرار نگرفته است شناسایی عوامی که سبب تمایل دانشجویان، بعنوان نسل جوان و آینده ساز جامعه در پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیات حائز اهمیت است. لذا این تحقیق به بررسی تمایل قشر در حال تحصیل اجتماع (دانشجویان) به پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیاتی کشور می‌پردازد. با توجه به این توضیحات فرضیات پژوهش به شرح زیر است:

۱- وضعیت معیشت دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام در پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

۲ محیط فرهنگی دانشگاه در تغییر نگرش دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام نسبت به پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

۳- دیدگاه مثبت همکلاسی‌ها نسبت به پرداخت مالیات در افزایش تمایل سایر دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام در پرداخت مالیات تاثیر معناداری دارد.

۴- فرهنگ خانوادگی دانشجو در پرداخت مالیات و تبعیت از قوانین مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

۲- روش شناسی

تحقیق حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که طی آن جهت جمع آوری اطلاعات و تدوین فرضیه‌ها از روش‌های کتابخانه‌ای، اسنادی و پیمایشی استفاده شده است. تحقیق حاضر نیز برای جمع آوری اطلاعات از اسناد و پرسشنامه استفاده شده است. برای این منظور ادبیات نظری تحقیق به صورت فیش برداری و با مراجعه به کتابخانه‌ها و سایت‌های اینترنتی فراهم شد. در ادامه ابزار پژوهش یعنی پرسشنامه تهیه و تدوین شد. پرسشنامه مذکور شامل سوالاتی در مورد مولفه‌های موثر بر نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی می‌باشد که بصورت طیف لیکرت درجه بندی شده‌اند. روایی و پایایی پرسشنامه محقق ساخته نیز با مشورت با استاتید دانشگاه و نیز کارشناسان خبره در این زمینه در پرسشنامه مذکور به دست آمد. جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر ایلام می‌باشند که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری تعیین شد. تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه محقق ساخته به کمک نرم افزار SPSS انجام گرفت که در این بین در بخش آزمون‌های توصیفی از آزمون‌های میانگین و آمار توصیفی و در بخش آزمون‌های استنباطی از آزمون همبستگی اسپیرمن و برای بررسی سطح متغیرهای تحقیق از آزمون ناپارامتری نسبت (دوجمله‌ای) استفاده می‌گردد و برای بررسی رابطه بین متغیرهای جمعیت شناختی با متغیرهای تحقیق از آزمون‌های من ویتنی و آزمون کروسکال والیس استفاده شد.

جدول ۱- ضرایب مربوط به آلفای کرونباخ

متغیر مورد سوال	شماره گویه	ضریب آلفا کرونباخ
وضعیت معیشت	۵-۱	۰/۸۳
محیط فرهنگی دانشگاه	۱۰-۶	۰/۸۶
دیدگاه مثبت همکلاسی	۱۵-۱۱	۰/۸۷
فرهنگ خانوادگی	۲۰-۱۶	۰/۸۸
نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی	۲۵-۲۱	۰/۸۶

۳- نتایج و بحث

۳-۱- آزمون فرضیات تحقیق

در این بخش با توجه به داده های به دست آمده و با استفاده از آزمون های آماری به آزمون سؤالات تحقیق پرداخته می شود. ابتدا فرض نرمال بودن جامعه آماری با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف مورد آزمون قرار گرفته است. نتایج این آزمون در جدول زیر آمده است.

جدول ۲- آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن جامعه

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون	سطح معناداری
وضعیت معیشت	۳۸۴	۳.۳۹۲	۰.۶۷۵	۰.۱۹۷	۰.۰۰۰
محیط فرهنگی دانشگاه	۳۸۴	۳.۳۷۰	۰.۸۴۹	۰.۲۴۲	۰.۰۰۰
دیدگاه مثبت همکلاسی	۳۸۴	۳.۳۸۵	۰.۷۰۶	۰.۲۱۵	۰.۰۰۰
فرهنگ خانوادگی	۳۸۴	۳.۴۲۶	۰.۷۵۸	۰.۱۵۱	۰.۰۰۰
نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی	۳۸۴	۳.۳۲۸	۰.۷۷۳	۰.۱۸۸	۰.۰۰۰

با توجه به اینکه سطوح معناداری به دست آمده در جدول ۲ برای این آزمون مقداری کمتر از ۰/۰۵ است لذا فرض صفر رد و فرض یک مبنی بر اینکه توزیع شاخص های تحقیق نرمال نیست، پذیرفته می شود. با توجه به غیر نرمال بودن توزیع شاخص های تحقیق، برای بررسی فرضیات تحقیق از آزمون های ناپارامتری ضریب همبستگی اسپیرمن و آزمون نسبت (دو جمله ای) استفاده می شود. برای بررسی فرضیات تحقیق که مربوط به بررسی رابطه معنادار بین متغیرهای تحقیق می باشد از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده است.

جدول ۳- همبستگی اسپیرمن

وضعیت معیشت	محیط فرهنگی دانشگاه	دیدگاه مثبت همکلاسی	فرهنگ خانوادگی	نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی	
۰.۶۴۵	۰.۴۲۷	۰.۵۶۸	۰.۴۶۵	ضریب همبستگی	
۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	سطح معناداری	
۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	تعداد	

فرضیه ۱: وضعیت معیشت در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد.

با توجه به جدول ۳ ضریب همبستگی اسپیرمن بدست آمده بین وضعیت معیشت نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام مقدار ۰.۶۴۵ باشد، همچنین سطح معناداری بدست آمده ۰.۰۰۰۰ مقداری کوچکتر از سطح خطای در نظر گرفته شده ۰.۰۵ می باشد لذا فرض صفر رد و فرض یک مبنی بر اینکه وضعیت معیشت در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد، پذیرفته می شود. از نتیجه این فرضیه که ضریب همبستگی مقداری مثبت و معنادار بدست آمد استنباط می شود که هر چه میزان وضعیت معیشت بهتر باشد نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام نیز افزایش می یابد. این نتیجه از تحقیق با نتایج بدست آمده از تحقیقات مرادی و همکاران (۱۳۹۲)، زاری و لوبیان^۱ (۲۰۱۱) و آلم^۲ (۲۰۱۲) همخوانی دارد.

فرضیه ۲: محیط فرهنگی دانشگاه در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد.

با توجه به جدول ۳ ضریب همبستگی اسپیرمن بدست آمده بین محیط فرهنگی دانشگاه و نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام مقدار ۰.۴۲۷ باشد، همچنین سطح معناداری بدست آمده ۰.۰۰۰۰ مقداری کوچکتر از سطح خطای در نظر گرفته شده ۰.۰۵ می باشد لذا فرض صفر رد و فرض یک مبنی بر اینکه محیط فرهنگی دانشگاه در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد، پذیرفته می شود. از نتیجه این فرضیه که ضریب همبستگی مقداری مثبت و معنادار بدست آمد استنباط می شود که هر چه میزان محیط فرهنگی دانشگاه رویکرد مناسب تری در قبال نگرش مالیاتی داشته باشد میزان نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام نیز افزایش می یابد. این نتیجه از تحقیق با نتیجه بدست آمده در تحقیق محسنی تبریزی و همکاران (۱۳۸۹) و جعفرزاده (۱۳۹۴) همخوانی دارد.

فرضیه ۳: دیدگاه مثبت همکلاسی در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد.

با توجه به جدول ۳ ضریب همبستگی اسپیرمن بدست آمده بین دیدگاه مثبت همکلاسی و نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام مقدار ۰.۵۶۸ باشد، همچنین سطح معناداری بدست آمده ۰.۰۰۰۰ مقداری کوچکتر از سطح خطای در نظر گرفته شده ۰.۰۵ می باشد لذا فرض صفر رد و فرض یک مبنی بر اینکه دیدگاه مثبت همکلاسی در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد، پذیرفته می شود. از نتیجه این فرضیه که ضریب همبستگی مقداری مثبت و معنادار بدست آمد استنباط می شود که هر چه دیدگاه مثبت همکلاسی در مورد مالیات بهتر باشد نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام نیز افزایش می یابد. این نتیجه از تحقیق با نتیجه بدست آمده از مطالعه بهراد (۱۳۹۴) و جعفرزاده (۱۳۹۴) و مرادی و همکاران (۱۳۹۲) همخوانی دارد.

^۱ -Lubian & Zarri

^۲ - Alm

فرضیه ۴: فرهنگ خانوادگی در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد.

با توجه به جدول ۳ ضریب همبستگی اسپیرمن بدست آمده بین فرهنگ خانوادگی و نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام مقدار ۰.۴۶۵ باشد، همچنین سطح معناداری بدست آمده ۰.۰۰۰۰ مقداری کوچکتر از سطح خطای در نظر گرفته شده ۰.۰۵ می باشد لذا فرض صفر رد و فرض یک مبنی بر اینکه فرهنگ خانوادگی در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام تاثیر مثبت و معناداری دارد، پذیرفته می شود. از نتیجه این فرضیه که ضریب همبستگی مقداری مثبت و معنادار بدست آمد استنباط می شود که هر چه میزان فرهنگ خانوادگی دانشجویان بهتر باشد میزان نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام نیز افزایش می یابد. این نتیجه از تحقیق با نتایج بدست آمده از تحقیق محسنی تبریزی و همکاران (۱۳۸۹)، جعفرزاده (۱۳۹۴)، همخوانی دارد.

۳-۲- بررسی سطح متغیرهای تحقیق

در این بخش با توجه به داده های به دست آمده به بررسی سطح متغیرهای تحقیق پرداخته می شود. از آنجایی که توزیع متغیرهای تحقیق غیر نرمال به دست آمد از آزمون ناپارامتری نسبت (دو جمله ای) استفاده می شود.

جدول ۴- نتایج آزمون دو جمله ای مربوط به متغیرهای تحقیق

سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	تعداد	طبقه	
		۰.۲۱	۸۲	≤ 3	نامطلوب
۰.۰۰۰۰	۰.۵۰	۰.۷۹	۳۰۲	> 3	مطلوب
		۱.۰۰	۳۸۴		جمع

سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	تعداد	طبقه	
		۰.۲۷	۱۰۳	≤ 3	نامطلوب
۰.۰۰۰۰	۰.۵۰	۰.۷۳	۲۸۱	> 3	مطلوب
		۱.۰۰	۳۸۴		جمع

سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	تعداد	طبقه	
		۰.۲۷	۱۰۵	≤ 3	نامطلوب
۰.۰۰۰۰	۰.۵۰	۰.۷۳	۲۷۹	> 3	مطلوب
		۱.۰۰	۳۸۴		جمع

سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	تعداد	طبقه	
		۰.۲۳	۸۹	≤ 3	نامطلوب
۰.۰۰۰۰	۰.۵۰	۰.۷۷	۲۹۵	> 3	مطلوب
		۱.۰۰	۳۸۴		جمع

سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	تعداد	طبقه	
۰.۰۰۰	۰.۵۰	۰.۲۹	۱۱۳	≤ 3	نامطلوب
		۰.۷۱	۲۷۱	> 3	مطلوب
		۱.۰۰	۳۸۴	جمع	نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی

با توجه به نتایج جدول ۴، بیش از ۵۰ درصد افراد در سطح اطمینان ۹۵ درصد بیان داشته اند که متغیرهای تحقیق در حد مطلوب هستند. سطح معناداری آزمون کمتر از سطح خطای در نظر گرفته شده ۵ درصد می باشد در نتیجه فرض صفر رد و فرضیه مطلوب بودن متغیرهای تحقیق پذیرفته می شود. مقایسه نسبت های مشاهده شده نشان دهنده این مطلب است که اغلب پاسخ دهندگان بر این باورند که دیدگاه مثبت همکلاسی، وضعیت معیشت، محیط فرهنگی دانشگاه، فرهنگ خانوادگی و نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی در حد مطلوب هستند. به منظور بررسی نقش متغیرهای جنسیت و وضعیت تأهل از آزمون ناپارامتری من ویتنی و برای بررسی نقش متغیر میزان تحصیلات در متغیرهای تحقیق از آزمون ناپارامتری کروسکال والیس استفاده شد که در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵- نقش متغیر جنسیت و وضعیت تأهل

وضعیت تأهل		جنسیت						متغیر	مؤلفه
		مقدار Sig.	آماره Z	آماره من ویلیکاکسون	آماره من ویتنی	مقدار Sig.	آماره Z		
۰.۸۸۶	-۰.۱۴۳	۴۳۳۶۲.۵۰	۱۷۰۲۷.۵۰۰	۰.۴۹۷	-۰.۶۷۹	۳۰۸۴۷.۰۰	۱۷۳۱۷.۰۰	وضعیت معیشت	
۰.۵۱۵	-۰.۶۵۱	۴۲۸۳۷.۰۰	۱۶۵۰۲.۰۰	۰.۹۱۸	-۰.۱۰۳	۳۱۴۶۰.۰۰	۱۷۹۳۰.۰۰	محیط فرهنگی دانشگاه	
۰.۱۶۲	-۱.۳۹۹	۲۷۰۵۸.۵۰	۱۵۷۳۳.۵۰	۰.۰۰۱	-۳.۲۶۶	۳۸۸۷۹.۵۰	۱۴۵۶۹.۵۰	دیدگاه مثبت همکلاسی	
۰.۳۳۷	-۰.۹۶۰	۲۶۴۵۶.۵۰	۱۶۱۸۰.۵۰	۰.۵۸۸	-۰.۵۴۲	۴۱۷۷۰.۰۰	۱۷۴۶۰.۰۰	فرهنگ خانوادگی	
۰.۰۵۹	-۱.۹۷۲	۲۶۴۵۶.۵۰	۱۵۱۳۱.۵۰	۰.۱۵۸	-۱.۴۱۲	۴۰۸۴۱.۰۰	۱۶۵۳۱.۰۰	نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی	

با توجه به جدول ۵ سطح معناداری به دست آمده برای بررسی نقش جنسیت در متغیرهای تحقیق مقدار Sig. کوچکتر از ۵ درصد (۰.۰۰۱) نشان می دهد جنسیت تنها در متغیر دیدگاه مثبت همکلاسی نقش داشته است به طوری که زنان نسبت به مردان دیدگاه مثبت همکلاسی را در نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام بالاتر دانسته اند. برای سایر متغیرها Sig. بزرگتر از ۵ درصد می باشد لذا دلیلی برای رد فرض صفر وجود ندارد یعنی جنسیت در این متغیرها نقشی ندارد. همچنین با توجه به جدول ۵ سطوح معناداری به دست آمده برای بررسی نقش وضعیت تأهل در متغیرهای تحقیق بزرگتر از ۵ درصد می باشد لذا دلیلی برای رد فرض صفر وجود ندارد به این معنا که وضعیت تأهل نقشی در متغیرهای تحقیق ندارد. همچنین نتایج آزمون کروسکال والیس در جدول ۶ نشان می دهد با توجه به مقدار Sig. که همگی بزرگتر از

سطح خطای در نظر گرفته شده ۵ درصد می باشد لذا دلیلی برای رد فرض صفر وجود ندارد یعنی میزان تحصيلات نقشی در متغیرهای تحقیق ندارد.

جدول ۶-نقش تحصيلات در متغیرهای تحقیق

تحصيلات		متغیر مؤلفه
Sig.	آماره	
۰.۵۷۷	۲.۸۸۴	وضعیت معیشت
۰.۶۱۴	۲.۶۷۲	محیط فرهنگی دانشگاه
۰.۹۴۷	۰.۷۳۷	دیدگاه مثبت همکلاسی
۰.۶۳۸	۲.۵۳۸	فرهنگ خانوادگی
۰.۴۳۰	۳.۸۲۶	نگرش پرداخت و تبعیت از قوانین مالیاتی

۴-بحث و نتیجه گیری

دانشجویان به عنوان نیروی کار متخصص، آماده ورود به عرصه های مختلف کاری و شغلی در سطح اجتماع هستند. از طرفی داشتن نگرش و دید مثبت نسبت به قوانین مالیاتی تبعیت آنان از قوانین مالیاتی را در آینده فراهم می کند و این خود زمینه لازم برای گردش چرخ اقتصاد هر کشوری را فراهم می کند. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که نگرش دانشجویان نسبت به تبعیت از قوانین مالیاتی در استان ایلام در وضعیت مناسبی قرار دارد. این مطلب در حالی است که استان ایلام از نظر معیشتی در حالت ایده آلی قرار ندارد و همواره جز استان های محروم تقسیم بندی می شود. با این حال لزوم داشتن نگرش مناسب نسبت به پیروی از قوانین مالیاتی همواره باید رعایت شود. تبعیت از قوانین مالیاتی امر نیست که به یکباره میسر شود بلکه در درجه اول نیازمند فرهنگ سازی می باشد. فرهنگ سازی نیز مبحثی است که زیربناهای متنوعی لازم دارد. فرهنگ مالیاتی مجموعه ای از طرز تلقی، بینش و عکس العمل اشخاص در قبال سیستم مالیاتی می باشد. این طرز تلقی به طور قطع با یک قانون مناسب و نیز عملکرد مأموران مالیاتی در به کارگیری قانون در مراجعه به مؤدیان نقش اساسی دارد. پر واضح است که فرهنگ مالیاتی، متأثر از فرهنگ عمومی جامعه اعم از فرهنگ خانوادگی، محیط های آکادمیک و علمی، چگونگی روابط مردم و نیز متأثر از عوامل ایدئولوژیکی، سیاسی و اقتصادی جامعه است. بدیهی است سطح دانش، فرهنگ، آرمان ها، ارزش های سیاسی و اجتماعی و نیز میزان شرایط معیشتی مردم، عوامل مهمی هستند که فرهنگ مالیاتی را در جامعه تحت تأثیر قرار می دهند و زمینه های نگرش مثبت نسبت به تبعیت از قوانین مالیاتی را فراهم می کند. در مورد فرضیه اول می توان گفت مهم ترین فاکتور در ایجاد نگرش مثبت نسبت به تبعیت از قوانین مالیاتی داشتن وضعیت معیشتی مناسب افراد است. مادامی که کیفیت زندگی مردم یک منطقه زیر خط فقر باشد نمی توان فرهنگ مالیاتی مناسب را القا کرد؛ بنابراین در این زمینه پیشنهاد می گردد زیرساخت های لازم برای توسعه و آبادانی منطقه مورد مطالعه بهبود یابد که این امر جز با مساعدت و همکاری مسئولان میسر نمی شود. به عنوان مثال در سال های اخیر بازارچه مرزی در استان ایلام موقعیت های مناسبی را برای بهبود وضعیت معیشت مردم فراهم کرده است که با همکاری و مساعدت نمایندگان مجلس می توان با تصویب لایحه منطقه تجاری و بازارچه های مرزی گامی موثری در توسعه و بهبود وضعیت معیشت مردم این منطقه برداشت. در زمینه فرضیه دوم و سوم نیز مباحث مربوط به ارتقای فرهنگ مالیاتی در سطح جامعه و دانشگاه مطرح می گردد. پیشنهاد می شود یک سری برنامه ها در حوزه های گوناگون علمی و آکادمیک و تجربی و تطبیقی باید به عرف و عادات تبدیل گردد. برای اینکه فرهنگ سازی مثبت در خصوص مالیات انجام پذیرد و یا فرهنگ منفی از جامعه رخت بریندد و یا اصلاحاتی در فرهنگ مالیاتی موجود رخ دهد تا در مسیر فرهنگ سازنده و مثبت قرار گیرد، لازم است تا در خصوص پرداخت مالیات و نقش مالیات در توسعه شهری و رفاهی،

اطلاع رسانی دقیق و کامل انجام پذیرد. از آنجائیکه تغییر فرهنگ در عرصه مالیات و یا فرهنگ سازی مالیاتی به معنای ایجاد نگرش و یا تغییر و اصلاح آن می باشد، نمی توان انتظار داشت که فرهنگ و نگرش مردم نسبت به مالیات به سادگی و آسانی دگرگون شود، لذا بر استقامت در هنگام فرهنگ سازی باید توجه شود. همچنین در محیط های آکادمیک نمی توان از ابزارهای اطلاع رسانی و آگاهی رسانی در زمینه فواید پرداخت مالیات چشم پوشی کرد. همچنین پیشنهاد می شود در محیط دانشگاه تبلیغات، همایش ها، سخنرانی ها و کارگاه های آموزشی به منظور آشنایی دانشجویان با اثرات پرداخت مالیات صورت گیرد. در زمینه فرضیه چهارم می توان گفت نگرش های مالیاتی ابتدا نیاز به شناخت آن و سپس زدودن فرهنگ جامعه از اعتقادات غلط و ناسازگاری و جایگزینی آن با اعتقادات صحیح و سازگار می باشد که این امر در درجه اول می تواند در محیط خانواده ها نهادینه شود.

منابع

۱. شکیبایی، علیرضا. احمدی، نژاد محمدرضا. طالقانی، فاطمه. کمالالدینی، زهرا. ۱۳۹۴. برآورد ظرفیت اقتصادی مالیات در استان های کشور با رهیافت اقتصادسنجی فضایی
۲. دادگر، کرمانجانی، یداله. ۱۳۷۸. مالیه عمومی و اقتصاد دولت، تهران، موسسه فرهنگ و هنری بشیر علم و ادب، چاپ اول
۳. محمدی، رضا. ۱۳۹۱، بررسی عدم تمکین پرداخت به موقع مالیات توسط مودیان (از نظر کارشناسان اداره کل امور مالیاتی مودیان بزرگ)، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده مدیریت، گروه مدیریت دولتی (مجله اقتصادی ۴۱، ۱۳۸۶)
۴. محولاتی، غزل. کازرانی، فائزه. ۱۳۹۴، برآورد تمایل به پرداخت مالیات بر کربن با رویکرد ارزش گذاری مشروط بررسی موردی شهر مشهد، سومین کنگره بین المللی عمران، معماری و توسعه شهری، تهران، دبیرخانه دائمی کنگره بین المللی عمران، معماری و توسعه شهری، دانشگاه شهید بهشتی
۵. مرادی، مهدی، رستمی، امین، تقی زاده، رضا، (۱۳۹۲). بررسی عوامل موثر بر فرار از پرداخت مالیات با تاکید عوامل فرهنگی

6. Alm, J. and J. Martinez-Vazquez (2012), "Institutions, Paradigms, and Tax Evasion in Developing and Transition Countries.
7. Brizi, A., Giacomantonio, M & Schumpe, B. (2015), Intention to pay taxes or to avoid them: The impact of social value orientation, *Journal of Economic Psychology*, 50(22-31)
8. Lubian Diego" Zarri Luca ۲۰۱۱. Happiness and tax morale: An empirical analysis. *Journal of Economic Behavior & Organization*. Volume 80, Issue 1, 223-243
9. Norregaard, John (2013). Taxing Immovable Property Revenue Potential and Implementation Challenges, IMF Working Paper, No. WP/129/13
10. Savoia, A., 2012. Social norms and tax compliance: framing the decision to pay tax. *Journal of Socio-Economics*, 41 (2), pp. 159-168
11. Zhang Hanjiang .2015. Tax-Efficient Asset Management: Evidence from Equity Mutual Funds. *Economic research*. Vol 1. 225-237

Evaluation the Willingness to Pay Taxes and Comply with the Tax Laws (Case Report: Student of Ilam Azad University)

RuhAllah Karami Poor¹, Seyd Mehdi Veyseh²

1. *M.A. in Business Management. Azad University of Ilam, Iran*

2. *Associate Prof and faculty of Azad university of Ilam, Iran*

Abstract

This study aimed to Studying the Willingness of students to pay taxes and comply with the tax rules (Case Study: Azad University, Ilam). Statical population of the study was all of Azad university of Ilam students, so statical sample was selected 384 people by using of Cochran formula. Data collected by the questionnaire. Validity and reliability of the questionnaire research was confirmed by academic advisors and experts. The data was analyzed by using SPSS software under the correlation test, Mann-Whitney and Kruskal-Wallis test. The results of the study showed that there is a significant relationship between the livelihoods status, university culture environment, classmates positive attitude, culture of the student's family, and comply with the tax laws.

Keywords: Comply with the Tax Laws, Livelihoods Status, University Culture Environment, Classmates Positive Attitude, Culture of the Student's Family

---